

ВПЛИВ РОСІЙСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ НА СТАНОВИЩЕ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Аграрний сектор є одним із пріоритетних для економіки України. Завдяки зростанню обсягу виробництва на аграрних підприємствах на 19,2 % у 2021 році відносно 2020 року, він сформував 10,6 % ВВП країни (що на 1,3 % більше, ніж у попередньому році). Ця частка виявилася найвищою з-поміж усіх видів економічної діяльності [1].

Окрім забезпечення сільськогосподарською продукцією власного населення, потужність вітчизняних аграрних підприємств дозволяє здійснювати експортні операції (41 % від загального експорту), що робить Україну однією з ключових країн-експортерок сільськогосподарської продукції у всьому світі. Окрім того, Україна відіграє вирішальну роль у постачанні пшениці до регіонів Близького Сходу та Північної Африки, де зернові культури є основним ресурсом для виробництва продуктів харчування.

Враховуючи важливість України для світових ринків продукції сільськогосподарського виробництва, російська військова агресія спричинила значні та потенційно довготривалі негативні наслідки для виробників та споживачів. Зменшення експорту зернових та олійних культур з України підвищує міжнародні ціни на продукти харчування та корми на світовому ринку. Крім того, світові ціни на енергоносії та добрива зросли з і без того високих рівнів через агресію та викликану нею невизначеність щодо доступності до російських енергоносіїв та добрив у всьому світі. Оскільки агропродовольчий сектор є досить енергоємним, зростання цін на енергоносії та добрива призводить до підвищення витрат на виробництво та зумовлює збільшення цін на продукти харчування.

Лише за перші місяці війни аграрні підприємства зазнали втрат понад 6 мільярдів доларів, що відбулося через замінування та знищення сільськогосподарських угідь, втрату врожаю та його розкрадання окупантами. Визначити повну суму збитків наразі неможливо через продовження ведення бойових дій, проте за прогнозами вітчизняних науковців у 2022 році непрямі збитки перевищать 23 мільярди доларів, а доходи аграріїв знизяться на 10-30 % [2].

Разом з погіршенням фінансового стану аграрних підприємств, різко знизилася і їх інвестиційна активність. Нині індекс інвестиційної привабливості сягнув рекордно низького значення починаючи з 2013 року – всього 2,17 бала, скоротившись всього за 6 місяців на 0,56, за максимального значення – 5. Зважаючи, що подібна тенденція спостерігалася за часів Євромайдану (2013-2014 роки), коли показник мав значення 1,8, що ще нижче теперішнього, проте згодом відбулося стрімке його зростання, науковці прогнозують подібний характер змін і по завершенню військових дій в Україні. Велика кількість інвесторів, зокрема іноземних, уже заявили про свою готовність підтримувати відновлення та розвиток агросектору України [3].

Враховуючи нинішню невизначеність, складно передбачити подальший вплив російської військової агресії на сільськогосподарські ринки. Головним чином, це залежатиме від того, як буде змінюватися політична ситуація в країні та підтримка і стимулювання роботи аграрних підприємств, що вплине на їх розвиток та інвестиційну активність.

Перелік посилань:

1. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Громов О. Сільське господарство під час війни: зміна пріоритетів. *Урядовий кур'єр*. 2022. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/>.
3. Коцький С. Інвестиції під сиренами. *Агробізнес Сьогодні*. 2022. URL: <http://agrobusiness.com.ua/>.